

Володимир ГРОЙСМАН: «Процес децентралізації тісно пов'язаний із внесенням змін до Конституції України»

Євген ТИЩУК

Плідною та насиченою була робоча поїздка Голови Верховної Ради України Володимира Гройсмана до Одеси

Разом із керівництвом області й міста він узяв участь у покладанні квітів до пам'ятника Невідомому матросові на Алеї Слави з нагоди 74-ї річниці від початку Великої Вітчизняної війни. Пізніше у готелі «Бристоль» під керівництвом Голови Верховної Ради розпочалося засідання Асоціації міст України у рамках XI Українського муніципального форуму.

Головною темою розмови стало об'єднання громад і реформа з децентралізації влади. Відповідаючи на численні запитання представників органів місцевого самоврядування, Володимир Гройсман зазначив, що, на його думку, своєрідним поштовхом для переходу на нові рейки управління є надання ширших повноважень органам влади на місцях. І вже ухвалено низку законів, котрі розширюють спектр цих можливостей.

«Другим ключовим моментом, – зауважив спікер парламенту, – є фі-

нансування та можливість розпоряджатися власними коштами. Міста України вже переглядають бюджети. За результатами першого півріччя вони зросли на 40 відсотків».

Щоправда, питання, яка саме частина прибутку залишатиметься в Одеській області, керівник парламенту залишив без конкретної відповіді, запевнив: грошей буде досити, щоб громади мали змогу повноцінно розвиватися:

– Селам і селищам мають відраховувати до 60 відсотків від заробленого. На ці кошти вони зможуть будувати дороги, освітлювати вулиці, займатися транспортною інфраструктурою, роботою ЖКГ, ремонтувати садки та школи. Обласні й районні ради дістануть право створювати свої виконкоми, зазначив Володимир Гройсман, додавши, що при цьому неприпустимим є хабарництво, а олігархічний тип економіки має змінити народний.

«Ніколи баритися, – вважає й голова обласної ради Михайло Шмушкович. – Люди хочуть бачити приклади успішних реформ не за кордоном, а на місцях».

Наступним пунктом візиту Голови Верховної Ради стала обласна клінічна лікарня (на знімку). Володимир Борисович привітав колектив закладу з Днем медика, який відзначався напередодні. Потім з увагою вислухав презентацію проекту регіональної телемедицини, а також розповідь про можливості біотехнологічної лабораторії *Smart Cell* (регенеративні та клітинні технології).

Слід зазначити, що загалом цей напрям роботи передбачає обмін медичною інформацією за допомогою комп'ютерних та телекомунікаційних технологій, надання консультацій під час дистанційної діагностики, а також в особливо складних та термінових випадках. З-поміж європейських країн телемедицина є особливо популярною

Децентралізація: шанс на зміни

XI Український муніципальний форум (Одеса, 22–24 червня) став своєрідним майданчиком для обговорення питань і вироблення спільної позиції органів державної влади та Асоціації міст України щодо розвитку місцевого самоврядування, удосконалення законодавчої бази, розв'язання конкретних проблем забезпечення життєдіяльності територіальних громад.

в Норвегії, адже там складний географічний рельєф та багато важкодоступних місць. На Одещині аргументом на користь телемедицини є значне «розтягнення» регіону. Термінова консультація може врятувати людське життя, а подеколи ще й зекономити кошти на виклик санавіації чи спеціальної медичної бригади. Саме про це розповідав перший заступник голови Одеської облради Ігор Смірнов. Проектом телемедицини він захоплений давно (і як лікар за першою освітою, і як колишній голова постійної комісії з інформатизації). Відповідну програму обласна рада ухвалила ще 2006-го. Піонерами серед районів стали Іванівка та Ізмаїл. 2008-го до мережі під'єднали п'ять районів Одещини, 2012-го – всю область. На жаль, останніми роками через нестачу уваги з боку влади та коштів на обслуговування регіональна система телемедицини функціонує лише епізодично. Зокрема, на зустрічі в обласній клінічній лікарні продемонстрували сеанс зв'язку з Балтою, Котовськом та Ізмаїлом. За словами Ігоря Смірнова, для відновлення роботи об'єднання потрібно близько двох мільйонів гривень, а подальше обслуговування «взагалі коштуватиме копійки».

На думку першого заступника голови Одеської обласної ради, наближення послуги до пацієнта – один із важливих інструментів для подальшої реформи медичної галузі.

Володимир Гройсман поцікавився можливостями розвитку системи. А вони є: від поліпшення якості послуг для наших земляків до медичного страхування закордонних туристів, які досить часто відвідують Одещину. Звісно, реформу галузі Голова Верховної Ради бачить набагато ширше. Зокрема, він переконував медиків, що «кошти мають ходити за пацієнтом», а медичні працівники мають врешті отримувати відповідну заробітну платню за свою роботу. Це – аксіома, без розуміння якої реформа приречена.

Близько 250 керівників органів місцевого самоврядування з громад-членів Асоціації міст України (АМУ), народні депутати, представники органів державної влади, проєктів міжнародної технічної допомоги, вітчизняні та закордонні експерти брали участь у дискусіях щодо стану, перспектив та практик взаємодії з громадськістю, питань реформи децентралізації та обговорювали проєкт змін до Конституції України.

Під час першої сесії «Дня діалогу з урядом» Голова Верховної Ради України Володимир Гройсман визначив реформу місцевого самоврядування ключовою, такою, яка дасть змогу побудувати належну систему врядування в країні, що є запорукою успішного здійснення всіх секторальних реформ. Він запевнив: центральна влада готова до її проведення, а від представників місцевої влади очікує «спільної мудрої позиції».

17

Про децентралізацію йшлося і під час зустрічі Володимира Гройсмана з представниками місцевого самоврядування регіону. Спількування відбувалося у сесійному залі Одеської обласної ради. Саме тут наприкінці травня депутати так і не ухвалили перспективний план об'єднання громад. Наступна спроба має відбуватися найближчої середи – під час чергової сесії. Можливо, вона буде успішною.

Як заявив Михайло Шмушкович, голова державної адміністрації Одещини Міхеїл Саакашвілі запропонував включити до плану лише ті громади, які «дозріли» до об'єднання. Тож незгодних не чіпатимуть. Утім, Володимир Гройсман доклав увесь свій авторитет, аби переконати присутніх: об'єднання піде їм на користь, передусім фінансово. «Я сам був мером Вінниці, розуміюся на особливостях місцевого самоврядування. І ніколи не взявся б за цю справу, якби невірив у її ефективність», – заявив Володимир Борисович.

Що правда, представники багатьох громад (вже згодних об'єднатися) висловлювали сумні-

ви з приводу своїх бюджетних можливостей. Їх запевнили, що коштів вистачить «і для себе, і для сусіда», але конкретних цифр вони поки що не отримали. Впевненості, звісно, це не дало. Під час зустрічі таким громадам обіцяли підтримку фахівців, які проведуть відповідні розрахунки. Водночас значна частка громад Одещини (особливо в Бессарабії) зберігає свій попередній статус. Чи пожалкують вони про свій вибір? Хтозна. Однак, як підкреслив Михайло Шмушкович, процес об'єднання має бути виключно добровільним, і саме Володимир Гройсман подбав, щоб слово «добровільно» з'явилося у відповідному законі. Сам очільник парламенту додав, що процес децентралізації тісно пов'язаний із внесенням змін до Конституції України. Проєкт змін уже підготовлено, а висновки Венеціанської комісії з приводу цього документа очікують найближчим часом.

Фото автора.

Голова парламенту повідомив, що 19 червня він представив членам Венеціанської комісії відповідний законопроект, напрацьований Робочою групою, і висловив переконання, що після отримання попереднього висновку Венеціанської комісії зміни до Конституції будуть внесені вже цього року.

Передбачається створення трирівневої системи місцевого самоврядування, забезпечення його повсюдності та субсидіарності; закріплення за органами місцевого самоврядування чітких фінансових інструментів та визначення їхніх повноважень; створення виконкомів на рівні областей і районів, ліквідація місцевих державних адміністрацій – натомість будуть утворені нові органи з контрольною та координуючою функціями.

Перший заступник глави адміністрації Президента України Віталій Ковальчук зачитав вітальне

слово Президента України Петра Порошенка. А голова Одеської облдержадміністрації Міхеїл Саакашвілі закликав центральну владу ділитися з містами та областями не лише повноваженнями, а й коштами.

– Процеси децентралізації дуже важливі, бо від цього залежить успіх боротьби з корупцією та створення сучасної інфраструктури. Адже людям набагато легше контролювати витрати грошей у себе на місці, ніж із далеких кабінетів у Києві. А без такого контролю майже неможливо розвивати чи навіть утримувати в пристойному стані сучасну інфраструктуру міст і сіл, – у притаманній йому манері заявив голова ОДА. – Коли ми говоримо про перерозподіл коштів і повноважень, не йдеться про перерозподіл хабарів. Я вважаю, що децентралізація потрібна насамперед для того, щоб наші міста ставали красивішими та зручнішими для людей і контролювалися ними.

Відкриття XI Українського муніципального форуму

Міхеїл Саакашвілі зазначив: в області мають намір ввести електронні тендери й через них розподіляти замовлення для приватних компаній. Із вересня всі будівельні дозволи в Одесі видаватимуть протягом двох тижнів.

Віце-прем'єр-міністр України Геннадій Зубко переконаний: Одеська область після форуму схвалить Перспективний план формування спроможних громад. Щодо проблем стимулювання сіл до об'єднання він висловив позицію, що потрібно в селі знайти лідера, котрий пояснить людям і про план розвитку, і про ресурси, які дістане об'єднана громада.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Сергій Власенко зупинився на законодавчому забезпеченні реформ, підготовці нової редакції закону про місцеві вибори, повідомив про реєстрацію проекту постанови щодо проведення чергових місцевих виборів 25 жовтня 2015 року, торкнувся окремих аспектів підготовки змін до Конституції України, наголосив на необхідності скасування податків на пенсійні виплати, усунення дискримінації пенсіонерів, які працюють, а також поінформував про перебіг опрацювання в комітеті проектів законів України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування».

Цікавим і насиченим був другий день, присвячений місцевій демократії. Протягом трьох пленарних сесій тривала дискусія з питань ста-

ну, перспектив та практик забезпечення відкритості діяльності органів місцевого самоврядування та ефективної взаємодії з громадськістю. Українські та норвезькі дослідники проекту «Партисипативна демократія в Україні» презентували міським головам результати соціологічних опитувань та інших наукових праць, які торкалися різноманітних аспектів залучення громадян до місцевого врядування у 20 містах України.

А представники міст поділилися своїм практичним досвідом щодо забезпечення відкритості діяльності органів місцевого самоврядування та залучення громадськості до прийняття рішень на місцевому рівні.

Так, Бердянський міський голова Олексій Бакай виступив із доповіддю «Громадські інформаційні центри як інструмент співпраці влади й громади», Херсонський міський голова Володимир Миколаєнко презентував Херсонську мапу округів, а Запорізький міський голова Олександр Сін поділився досвідом контролю громадськості за роботою комунальних підприємств, департаментів та управлінь міської ради.

Не менш змістовним був і останній день – взаємодії органів місцевого самоврядування з парламентом, який проводила Асоціація міст України спільно з Програмою USAID РАДА. Виконавчий директор АМУ Мирослав Пігцик, президент Фонду Східна Європа Віктор Лях та керівник Програми USAID РАДА Андрій Шевченко, Заступник Голови Верховної Ради України Оксана Сироїд, заступник Голови Конституційної комісії Віктор Мусіяка, заступник міністра

Добірка журналу **Віче**

Асоціація міст України заснована в червні 1992 року, і на той час до її складу входило 35 міст. На міжрегіональній нараді керівників міських рад, що відбулася тоді в Дніпропетровську, було визначено основну мету діяльності асоціації – підтримка курсу ринкових перетворень, захист законних прав та інтересів членів асоціації в органах влади та управління, взаємодія з владними структурами й громадськими об'єднаннями в справі перетворення України на країну з соціально орієнтованою ринковою економікою.

У січні 1995 року на Загальних зборах асоціації був прийнятий новий статут, згідно з яким вона дістала свою теперішню назву – Асоціація міст України – та статус всеукраїнської недержавної організації.

Сьогодні АМУ любіє інтереси територіальних громад у центральних та регіональних органах державної влади, регулярно інформує їх та громадськість про проблеми місцевого самоврядування та шляхи їхнього розв'язання. У квітні 2003 року з її ініціативи вперше в Україні проведено парламентські слухання з питань місцевого самоврядування.

З ініціативи АМУ та за її безпосередньою участю розроблено цілу низку законопроектів та концептуальних документів. Серед них найважливіші: положення XI розділу Конституції України «Місцеве самоврядування», Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Хартія українських міст, Бюджетний кодекс України. На клопотання АМУ Указом Президента України 7 грудня встановлено День місцевого самоврядування.

Відповідно до Закону України № 1275 «Про асоціації органів місцевого самоврядування» від 16 квітня 2009 року АМУ перереєстровано у Всеукраїнську асоціацію органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України».

Асоціація міст України плановірно поглиблює стосунки між українськими містами та їхніми європейськими партнерами. Наприкінці 2002 року її було прийнято до Ради європейських муніципалітетів та регіонів, що, безперечно, зміцнило її міжнародну позицію та репутацію України як держави, котра прагне до європейської спільноти.

Нині Асоціація міст України об'єднує 557 міст, селищ і сіл, в яких проживає понад 80 відсотків населення України.

регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства В'ячеслав Негода, директор з питань науки та розвитку Інституту громадянського суспільства Анатолій Ткачук узяти участь у дискусіях щодо проекту змін до Конституції України.

Про взаємодію народних депутатів із територіальними громадами говорили на засіданні «круглого столу», де спікерами були Заступник Голови Верховної Ради України Оксана Сироїд, інші депутати.

Чимало цікавого можна було дізнатися під час обговорення учасниками форуму проекту «Відкрите місто», який серед інших інструментів участі громадян у місцевому самоврядуванні пропонує можливість по-

дання громадянами місцевих електронних петицій.

Загалом більшість учасників XI Українського муніципального форуму лишилися задоволені тим ефективним спілкуванням, діловим обміном досвідом, обговоренням проектів реформаторських змін, можливістю вироблення спільної позиції органів державної влади та Асоціації міст України щодо розвитку місцевого самоврядування.

Підбиваючи підсумки, виконавчий директор Асоціації міст України Мирослав Пітцик запевнив, що завдяки впровадженню реформи в частині децентралізації влади Україна дістане шанс на зміни, які дадуть змогу забезпечити комфортне життя громад.

– Ми на порозі того, щоб змінити країну. Бідних громад не повинно бути, усі мають бути спроможними, адже спроможна громада – це насамперед та, яка може забезпечити людей роботою – і це основне. Друге – наблизити послуги. Вони мають бути доступними для людей. І третє – це фінансова децентралізація. Для забезпечення комфортнішого життя громад місцева влада повинна мати більші ресурси, – зазначив він.

І хочеться вірити, що наші «державні мужі» врешті перейдуть від слів до справи, адже саме сьогодні маємо унікальний і, можливо, останній шанс реформувати країну та вивести її з порочного кола кризи.

Відзвітували та схвалили роботу Виконавчої дирекції Асоціації міст України

У рамках XI Українського муніципального форуму відбулися Загальні збори уповноважених представників органів місцевого самоврядування – членів Асоціації міст України. У зборах узяти участь уповноважені представники 191 громади.

На порядок денний було винесено питання діяльності асоціації, прийняття рішень з яких належить до компетенції Загальних зборів (Конференції) членів АМУ. Зокрема, це питання щодо затвердження Звіту про роботу Правління та Виконавчої дирекції Асоціації міст України; затвердження Фінансово-господарського звіту Правління АМУ за 2013–2014 роки та бюджету АМУ на 2015 рік; формування органів управління Асоціації міст України; схвалення Основних напра-

вів діяльності Асоціації міст України на 2015–2016 роки.

Учасники зборів – члени АМУ – заслухали Звітну доповідь президента АМУ Юрія Вілкула та схвалили Звіт про роботу Правління та Виконавчої дирекції АМУ у 2013-му та 2014 роках (адже чергові Загальні збори у 2013-му та 2014 році не відбулися у зв'язку із суспільно-політичною ситуацією в країні).

Також збори затвердили оновлений склад Правління АМУ, сформований за пропозиціями регіональних відділень. Оскільки за чотири місяці закінчується каденція чинних міських, селищних, сільських голів та відповідних місцевих рад (25 жовтня мають відбутися місцеві вибори), Загальні збори вирішили не обирати нового президента АМУ, а продов-

жити до 25 жовтня 2015 року повноваження на цій посаді Юрія Вілкула, Криворізького міського голови.

Перевибори президента Асоціації міст України планують провести на наступних Загальних зборах АМУ, що відбудуться вже після місцевих виборів. Традиційно збори АМУ відбуваються наприкінці осені – на початку зими.

Фото автора.